

Izhaja
v ponedeljek, sredo
in petek.Stane mesečno Din 7.—
za inozemstvo Din 20.—.Posamezna številka
1 Din.Račun poštno-čkovnega
zavoda števil. 10.666.

NOVA DOBA

Uredništvo
in upravnništvo:

Celje

Strossmayerjeva ulica 1
pritličje.

Rokopisov ne vračamo.

Glasilo po tarifu.

Telefon int. števil. 65.

Veličasten pogreb Stjepana Radića.

Ko smo prišli včerajšnje divno avgustovo jutro v Zagreb, se nam je nudil neobičajen prizor: videli smo ponosito hrvatsko prestolico v žalosti. Vsaka, tudi najmanjša bajta v oddaljenih predmestjih kraljeve hiše in palače v sredini mesta so nosile črne zastave; črne zastavice si videl po oknih in v črnini je bilo nešteto izložb. S kolodvora so prihajale strankine organizacije druga za drugo, sokoli, gasilska društva, nešteto naroda. Hrvatski in deloma tudi posavski slovenski kmetje so napolnili včeraj Zagreb do zadnjega kotička.

Pokojnika so dejali na oder v prvem nadstropju Seljačkoga doma na Zrinjevcu. Okoli te lepe, na zunaj nekaj zanemarjene palače, ki je imela vse pročelje in vso notranjost v črnini, je stalo že od zgodnjega jutra na tisoče ljudi. Nastavljali so se v dolgi verigi, da so še mogli pred pogrebom pogledati Radića na odru. Bil je razen nekoliko zabuhlosti docela kakor v življenju, s svojim običajnim ljubeznjivo-ironičnim nasmeškom na obrazu. Moram pa reči, da še nisem videl do včeraj plakati celega naroda — kajti solzil se je skoraj vsak, ki je šel mimo odra, na katerem je ležal mučenik hrvatskega in slovenskega naroda. Vodja, učitelj, prijatelj.

Pogreb, ki je bil za naše jugoslovanske razmere naravnost kolosalen, je pričel ob 10. uri. Osem postavnih kmečkih fantov je prineslo krsto z Radićevim truplom na mrtvaški voz pred Seljačkim domom. Voz je takoj obstopilo po šest kmetov in kmetice v slikovitih narodnih nošah in 12 hrvatskih sokolov. Došel je general Matić kot kraljev zastopnik, na kar je sam nadškof dr. Bauer s šestimi kanoniki pričel mrtvaški obred. Za nas Slovence je bilo v tem pogledu zanimivo, da smo videli kasneje v sprevodu veliko število duhovnikov in redovnic. So res druge razmere na Hrvatskem, da človek ne napiše z ozirom na našo Slovenijo bolj trpkoga komentarja.

Po molitvah so pela posamezna pevska društva kakor zagrebško Glasbeno, karlovska »Zora« (prekrasno »Hrvatsko molitev« po tekstu Stjepana Radića), »Lisinski«, »Kolo« (Zajčevo »Naroda slavnog«) in tri pevska društva s Turopolja Matzovo »Narodnom geniju«.

Ljudi se je med tem nabralo ogromno. Slovenci seveda nismo mogli priti na balkon »Seljačkoga doma«, toda pravili so nam hrvatski tovariši, da je bil od tam pogled na Zrinjevac in sosednje ulice veličasten. Povsod okrog društva, deputacije, posamezni meščani, kmetje, vse glava pri glavi, vse rdeče, črno, belo, srebrno, kakor morje, vse nagnjeno polno. In to ne samo tu. Ljudje so že zdavnaj pred začetkom pogreba zasedli ves Jelačićev trg — na katerem so med sprevidom pela razna pevska društva žalostinke: Jurišičevo, Palmotičevo ulico in dolgi Medveščak, vse do Mirogoja. Udeležba je bila tolika, da si je vsakdo iskal že naprej mesta, kjer bi mogel dobro videti vsaj del pogreba. Naj bo tukaj takoj omenjeno: štela sva s tovarišem, koliko ljudi je prišlo na minuto v sprevidu mimo našu in sva na ta način ugotovila, da je koraklo v sprevidu okrog 50.000 ljudi. Tri in pol ure so šli neprestano mimo naju. Število gledalcev se naravno ni dalo ugotoviti; Zagrebčani so jih cenili na 200.000 in še čez. Ogromno je, če človek vidi, kako se taka množica uveljavi na ulicah.

Po žalostinkah so govorili z balkona »Seljačkoga doma«. Devet megafonov je ojačalo posamezne govore, tako da si jih mogel čuti po vseh okoliških ulicah in »Zrinjevcu«. Prišel je dr. Vladko Maček, sedanjí podpredsednik in pravi da bodoči predsednik Hrv. seljačke stranke. Nežno, poetično se je poslavljaj: »Umirilo se vječito bijesno

sinje more naše. Snuzdilo se starac Velebit in klonuše ponosni jablanovi naši...« Poslavljaj se je od narodnega učitelja, vodja, nekronanega kralja. »Bio si nekronunjenim kraljem naroda svoga. I što rekoh! Neokrunjen! Pa zar nisi 40 godina nosio krunu, krunu trnovu? Pa jeli onda čudo, da je Tvoj nauk prodro daleko van granica Hrvatske in hrvatskog naroda Tvoga? Je-li onda čudo, da je na zvok imena Tvoga zadržalo svako lejačko srce od Jadrana pa do Crnog mora... Za njim je govoril Svetozar, ves mrk, žalosten, mirno, resno, tehtaajoče. Zdelo se nam je tudi, da grozeče. »Mučniška smrt Stjepana Radića«, je rekel, znači tudi smrt starega, nasilnega državnega reda, kateri je pod vidom edinstva zakrival nadvlado jednoga kraja nad vsemi ostalimi. Istočasno znači njegova smrt vstajenje v novo življenje prave in popolne ravnopravnosti, za katero je hrvatski kot slovenski narod vedno težil... Ako bi ne ubila kroglja Stjepana Radića in bi imel čas, on bi z velikim pokretom združil celokupni kmečki narod hrvatski, srbski, slovenski in bulgarski. To bi bilo popolno narodno edinstvo.« I na koncu njegovega govora je zadonela trikrat iz desetisoč grl: Slava! Za Pribičevićem je govoril Trumbić, mestni župan Heinzl, kmet iz Radićeve rojstne vasi Trebarjevega, kmet Šalamun iz ludbrijskega okraja (pri Varaždinu), kjer je bil pokojnik prvič izvoljen za poslanca, zastopnik hrvatskega delavstva Jurković, Dalmatinec posl. Matijević, poslanci in zastopniki Babić iz Slavonije, Vuković iz Subotice, dr. Marušić iz Slovenije, Drijević iz Crnogore in zastopnika strankine prosvetne organizacije dr. Frangeš in Stuparić. Na to se je razvil v obliki defileja mimo krste pogrebni sprevid.

Na čelu sprevida so jezdili oddelki »Hrv. Sokola«, v nekoliko neobičajnih historičnih oblekah, na to pa so stopale dolge vrste hrvatskih sokolov, mestnih in kmetskih v narodnih oblekah. Tudi sokolice, v kroju in narodnih oblekah je bilo zelo veliko. Na to skoraj dve uri same organizacije Hrv. selj. stranke, tuptam tudi SDS (na pr. lepa skupina iz Sunje) ali KDK. Škoda, da je bila Slovenija oficijelno naravnost slabo zastopana. Le med jugoslovanskimi sokoli so stopali gibčni naši fantje. Pogled na organizacije HSS je bil v vsakem oziru zanimiv. Oni, ki je hotel videti celo zbirko narodnih noš od Medjimurja doli do Črne gore, je prišel gotovo na svoj račun. Koliko je tu bilo krasnih vzorcev veziva na krilih in modrcih, z zlatom in srebrom prevezanih kapic, živordečih, modrih, črnih barv! Politike nas je zanimala sestava deputacij: kmetje, duhovniki, učitelji, trgovci, obrtniki. Kmetje so seveda prevladovali. Bilo jih je videti v ponosnih narodnih nošah, pa tudi očitne revščine ni manjkalo. Velika je ideja in istinito velik je bil človek, ki je znal celi ta narod, vse te dostikrat nasprotujoče si interese združiti v jedno kolo! Večina organizacij je imela svoje zastave.

Za kmetskim ljudmi si videl nastop zagrebškega meščanstva: vseučilišče s profesorji in mnogimi dijaki, trgovsko-obrtna zbornica, druga učilišča, trgovske in obrtniške korporacije, deloma v starih uniformah (posebno cehi), pevska in druga društva, »Hrv. Zmaja«, v uniformah nekdanjih hrvatskih velikašev, članice »Hrv. Žene« v težkem baržunu s krznom, okrog 4.000 gasilcev in naprej, zdelo se nam je gledalce, brez konca. Pred krsto samo je šlo okrog 300 pevcev iz pevske župe »Lišinski«, ki so s spremljevanjem sokolske fanfare peli žalostinke. Za njimi so nesli kraljevi gardisti od kralja poklonjeni srebrni venec (srebrno lovorovo listje z zlatimi jagodami). V tej skupini je stopalo tudi pet agrarnih poslancev iz Čehoslova-

ke in pa skupina, ki mi ostane nepozabna: neki kmet je nosil v spomin na Radića trnjevenec s kroglo, s katero je bil zadet Stjepan Radić, spremljala sta ga pa poslanca Pernar in Grandja. Bog moj, kake stvari so to in čemu so nam potrebne? Človek je pri tem zamišljeno pogledal na Grič, tja pred cerkev sv. Marka... Poslanci KDK so korakali za razžalošeno rodbino, v spremstvu sokolov in omladincev. Ljudje so smatrali omladince za detektive.

Sprevid je trajal silno dolgo, še le četrta na pet je prispela krsta na »Mirogoj«, to tako krasno ležeče in tako dobro oskrbovano zagrebško pokopališče. Tam se je izvršilo zadnje slovo.

H koncu še nekatere podrobnosti. Vsem je padalo v oči veliko število vencev, skoraj vsi iz rdečih rož. Nekdo v naši družbi jih je naštel 1420. Od »mamice sa djecom«, »prijatelju i drugu Stipi — Svetozar«, »svom Stipici — školski drugovi«, »zadnji pozdrav od Tvog patirjarha«, mesta Zagreba, Ljubljane, Novega Sada, Osijeka, Splita, Karlovca do nešteti organizacij in podeželskih županstev. Mesto Split je poslalo trnjevenec, Bujevci iz Starega kota v Bački pa venec iz žitnega klasja.

Bilo je veliko, veliko napetosti, jeze in moram reči, da sem se čudil z vsemi zunanjimi udeleženci pogreba, vred, da je ostalo vse tako mirno, brez klicev, brez groženj. Vse je držalo disciplino, še znanega Dimitrijevića, ki je hodil okrog »Seljačkoga doma« so le kavalirsko odstranili. Policije ni bilo mogoče videti, ker so za red skrbeli sokoli in reditelji. Vsejedno pa je došlo do manjših panik v Jurišičevi ulici in na Medveščaku. V Jurišičevi ulici se je vdrla pri neki novi stavbi deska, ker je stalo na njej preveč ljudi, na Medveščaku pa je padla nekemu gasilecu na tlak čelada. Bilo je slišati votel, metalichen padec — in vse je drlo v druge ulice, v hiše in kamor je kdo mogel. Dva znana Celjana so tam grdo zgnjetli. K sreči so takoj posredovali pametni ljudje in stvar je bila končana.

Kako je pač po tej veličastni manifestaciji, ki se je tikala nas Slovencev v več ko enem oziru, človeku pri duši, če pride v Celje in vidi samo na ducatu hiš zastave ter čuje, da je ravno med pogrebom igrala po mestu železničarska godba vesele koračnice ter je priredilo Olepševal. društvo v mestnem vrtu koncert?

Vsem naprednim kulturnim društvom.

ZKD je postala tekem 10 let svoje ga obstoja po napornem delu in lepih uspehih naša centralna prosvetna organizacija. Pridobila si je navdušene simpatije vseh, ki jim je narodova prosveta znak njegove moči in garancije za njega napredek, pa tudi odkrito priznanje tistih, ki ji kakorkoli niso naklonjeni.

Pomen intelektualne izobrazbe širokih plasti naroda ni dandanes manjši, kakor je bil nekaj, nasprotno, le večji je. Moderna doba je rodila poleg sta-

re dedščine, ki nas teži, nešteto vihrih, površnih ali popačenih pojmovanij življenja poedinca in naroda v njega kulturni, socialni, politični in tudi moralni stvari. Iz njih zrastejo narodom težke krize in globoki streljaji, katerih se more ubraniti le narod, ki se zavestno s prosvetnim delom razvija k intelektualni in moralni popolnosti. Prosvetno delo hoče s tem, da prikazuje sodobnega človeka in svet, njega življenje in nehanje, tako kot je, s tem, da širi obzorje preko meja narodov in političnih teorij, narod vzgajati, to je navajati k zrelejšemu posmatranju življenja, k notranji izgradnji samega sebe, zato k intelektualnemu in tudi moralnemu napredku.

Veliki cilji zahtevajo velikega dela in žrtve: prosvetno delo ga zahteva od narodove inteligence, ki je k temu poklicana. Ona mora s polno zavestjo svoje naloge ni veliko ljubeznivo vršiti delo, ki mu je naloženo kot intelektualno razvitejši plasti naroda. Zato se ZKD, ki si je stavila za cilj narodovo prosvetno delo, obrača tem potom na vse tiste, ki se zavedajo svojih dolžnosti kot izobraženi z vabilom, da pristopijo v vrste njenih delavcev kot predavatelji, kot učitelji, kot kulturni delavci v pravem, vzvišenem pomenu te besede in gredo med naše kmete, delavce, obrtnike, med našo mladino, ki jih pričakuje. ZKD jih poziva k sodelovanju in prosi, da se vsi oni, ki so pripravljeni zmagati, javijo na naslov Zveze kulturnih društev Ljubljana, Kazino II. nadstropje levo. V prijavi, ki je zelo nujna in jo mora imeti ZKD vsaj do 1. septembra t. l., naj bo vsebovana tudi tema in snov predavanja.

Predavateljski odsek ZKD Ljubljana.

Najnovejše vesti.

Stavka obrtnikov. Včeraj se je vršilo veliko zborovanje obrtnikov v Beogradu, na katerem so protestirali proti vladi radi nove naredbe o odpiranju in zapiranju obratov. Zborovalci so izjavili, da prično s stavko, ako vlada naredbe ne spremeni.

Skupina 40 akademikov je došla včeraj iz Amerike v Beograd. Name-ravajo si nekoliko ogledati našo državo.

Bojkot klerikalnega in beogradskega časopisja na Hrvatskem. Organizacije hrvatske omladine so sklenile na Hrvatskem organizirati bojkot slovenskega klerikalnega in srbijanskega časopisja.

Romunska kraljica je s princezinjo Heano včeraj odpotovala z Bleđa. Prihod Nj. Vel. kralja na Bled se pričakuje za prihodnji teden.

Ogromna pogrebna svečanost v Zagrebu je napravila tudi v Beogradu velik utis. Takozvani »politični krogi« podčrtavajo veliko udeležbo kmečkoga prebivalstva (saj je bila na pogrebu Stj. Radića tudi velika deputacija iz zemunskih predmestij) in pa okolščino, da je mogla KDK samo s sokoli in reditelji držati celi red in mir.

Letalska nesreča. Šolsko letalo št. 1, na katerem sta bila podporočnik Dušan Janić in pilot, je moralo pri Vukovaru sestati na zemljo. Letalo ni mnogo poškodovano, pač pa je ranjen pilot.

Domače vesti.

d Najprisrčneje častitamo vodji naše stranke v Sloveniji, g. dr. Gregorju Žerjavu, da je v petek srečno preстал v Berlinu težko operacijo in da se dobro počuti.

d V čast umrlemu vodju KDK pri-rede somišljeniki v celjski okolici ko-memoracijo v torek 14. t. m. ob pol 9. uri zvečer pri Permozerju v Gaberju.

d Radi narodnega žalovanja vsled smrti Stjepana Radića sta odpovedana nameravana shoda KDK, ki bi se ime-la vršiti 19. t. m. v Slovenjgradcu in Mislinji.

d Pouk nemščine v višjih razredih ljudskih šol. Kakor slišimo, se bode upeljal v višjih razredih ljudskih šol fakultativen pouk v nemščini. S tem se hoče ustreči željam nekaterih starišev, ki računajo s tem, da bodo morali iti njihovi otroci v svet proti severu. O tej zadevi smo pred kratkem obširno pisali. Skušnja bode sicer pokazala, kaki uspehi se dajo s takim podukom doseči.

d Gospoda Vincenca Janiča, pekovskega mojstra v Celju, opozarjamo nujno, da so padle v Zagrebu krušne

cene za beli kruh od 5.50 na 5, za polbeli kruh od 5 na 4.25, za črn kruh od 4.50 na 3.75. V Celju bomo pa imeli od 15. avgusta sledeče cene za kruh: beli 6 Din, polbeli 5.50 in črni 5 Din za kilogram. Sedanje cene so za 50 para višje. Sedaj vprašamo g. Janiča kot načelnika pekovske zadruge sledeče: 1. s čim opravičuje tako veliko diferenco med zagrebškimi in celjskimi cenami in 2. ali je voljen kot pristaš ljudske stranke ter večine na celjskem magistratu delati na to, da se cene kruhu, ki hudo zadenejo vse ravnejšje ljudi, čimprej znižajo?

d *Maribor in Celje.* Dočim so bili večeraj v Mariboru odpovedani vsi zabavni koncerti in veselice, je priredilo celjsko Nemštvo v hotelu »Skoberne« bučno »sportno« veselico. Razume se, da je to, skoro bi rekli, sumljivo veseljačenje na dan pogreba enega od največjih Jugoslovanov vzbudilo največje ogorčenje in nevoljo.

Orig. angl. sifonsko steklenico SPARKLET uporabljaja z zadovoljstvom ves svet.

d *Opozorilo posetnikom celjske letalske slavnosti.* Občinstvo se opozarja, da bodo na letalski dan na razpologo trije veliki avtoomnibusi, ki bodo vzdrževali promet med Celjem in Levcem. Postajališče bo pred Celjskim domom. Po mitingu lahko zunanji udeleženci uporabijo omnibuse za vrnitev na dom. Omnibusi bodo na željo vozili do Št. Petra v Sav. dolini, Slov. Konjic, Rimskih toplic itd. Posetniki letalske slavnosti torej niso vezani na vlake, kar je vsekakor zelo ugodno. Letalski dan bo, po pripravah soditi, nekaj posebnega za naše mesto.

d *Pašništvo v Avstriji in pri nas.* V avstrijskih kmetijskih listih čitamo, kako velike zneske dovoljuje avstrijska republika (za l. 1928 osem milijonov dinarjev) za ureditev planinskih pašnikov, za planinske hleve, studence, mlekarije itd. Država računa tam čisto pravilno, da se s planinskim pašništvom pomore planinskim kmetom, ki v glavnem žive od živinoreje, do vzdrževanja večjega števila goveje živine. K temu še pride dobiček pri reji sami, ker živini silno ugaja bivanje na planinskih pašnikih. Pri nas pa ni za to nobenega smisla in seveda tudi nobenega denarja. Še akt, v katerem je bil že izdelan načrt razdelitve ogromnih škofovskih pašnikov v gornjegrajskem okraju, je v Beogradu brez sledu zginil. Pašniške zadruge so pri nas zgubile okrog 70.000 Din, ne da bi jim kdo to škodo povrnil ali se sploh za njo zmenil.

d *Vlom v pisarno okrajnega zastopa v Celju.* V noči od 10. do 11. avgusta je bilo vlomljeno v pisarno okrajnega zastopa v Celju. Vlomilci so navrtali blagajno in vzeli iz nje nekaj nad 6.000 Din. Policija je marljivo na delu.

d *Ponesrečil se je pri mlačvi v Preserjih pri Braslovčah 42-letni hlapec Ferd. Čebin iz Kotredže. Mlatilni stroj ga je tako težko poškodoval, da je že med vožnjo v celjsko bolnišnico umrl.*

d *Podružnica Javne Borze Dela v Celju išče razven raznih drugih delavcev in obrtniških nameščencev eno prvovrstno privatno kuharico za Beograd, eno privatno kuharico za Kruševac, eno prvovrstno kuharico za Split, eno hotelsko kuharico za penzionat v Dubrovniku, eno gospodično 16—20 let staro k dvema malima otrokoma 3 in 5 let, ta mora znati per-*

fektno nemški, eno privatno sobarico za Kruševac, eno kuharico za uradniško menzo Šibenik.

d *Poročil se je v Mariboru profesor prof. Gustav Šilih z gđ. Olgo Jančič, hčerko znanega mariborskega trgovca. Bilo srečno!*

d *V celjski bolnici je umrla na škratlici 9. avgusta 36-letna Marta Cems iz Suhega dola pri Rečici, drugi dan, 10. avgusta pa njena hčerka Valburga Rems na isti bolezn. — Nadalje sta v bolnici umrla 69-letni mlinar Martin Pišek iz šentjurske okolice in pa 50-letni hlapec Jakob Podergajs iz Loč.*

d *Iz celjske policijske kronike.* Aretirana je bila Ana Meluzzi iz Ljubljane, brez stalnega bivališča in poklica, 45 let stara, ker je po celjskih gostilnah prodajala rdečo žensko obleko in lase za 40 Din. Ženska trdi, da ji je oboje nekdo podaril.

d *Najdbe v Celju.* Moderen ženski dežnik iz črnega platna; moška žepna ura; zelenkast moški klobuk; 1 par otroških opank; ročna torbica iz črnega platna; ročna torbica iz črnega usnja; železniška legitimacija na ime Neža Koželj iz Št. Jurja ob j. ž.

d *Prometni avijon Zagreb—Beograd* odhaja od 1. avgusta zjutraj ob 7.30 iz Zagreba in ima zvezo z brzovlakom.

d *Telefonska postaja je otvorjena s 1. avgustom pri pošti Leskovec pri Krškem.*

d *Venec čehoslovaške vlade na Radičevi krsti.* V soboto je položil čehoslovaški generalni konzul Odon Para v imenu čehoslovaške vlade na Radičevo krsto prekrasen venec in istotako venec ministra Šrameka, ki vrši mesto obolelega ministrskega predsednika Švehlé posle Čehoslov. predsednika.

d *Kongres UJU se je vršil v petek in soboto v Mariboru.* Udeležilo se ga je blizu 2000 oseb, ponajveč Slovencev in Srbov, dočim so Hrvati radi smrti Stjepana Radića izostali. Večraj so udeleženci napravili več zletov v mariborsko okolico, zlasti z avtoomnibusi v Rogaško Slatino. Mnogo srbijanskih udeležencev je šlo na Dunaj.

d *Komemoracija ob smrti Stjepana Radića je priredila mariborska KDK v soboto ob 11. dop. v dvorani mariborskega Narodnega doma.* Govorila sta dr. Kukovec in dr. Lipold o delu in življenju Stjepana Radića. Prireditelj je bila navzlic neobičajni uri zelo dobro obiskana.

d *Pot po Dravi in Donavi v Beograd.* Kakor smo že javili, so trije mariborski sportniki Petrović, Vedjak in Ledvinka, potovali v lahkih čolnih po Dravi in Donavi v Beograd. Odpotovali so v nedeljo dopoldne iz Maribora in dospeli v Beograd predvečerašnjim.

d *Iz Šoštanja.* Poročil se je učitelj g. Rudolf Macarol z gđ. Dragico Gregorevič iz znane narodne rodbine v Družmirju. Bilo srečno!

d *Iz Podčetrška.* Za župana v Imenem je bil izvoljen za svojim umrlim bratom posestnik g. Jakob Prebil, vnet pristaš KDK.

d *Prepoved uvoza konjev v Avstrijo* je sedaj avstrijska vlada preklicala, ker je srmanična bolezen pri kobilah v naši državi ponehala.

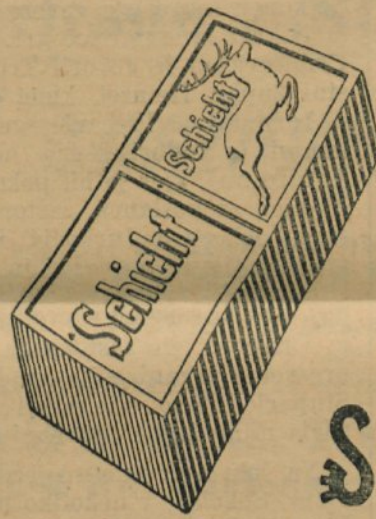
d *Zanimanje za naše deželne pridelke v Avstriji.* Avstrijske tvrdke bi prevzele zastopstvo za razpečevanje žita, orehov, fižola itd. iz naše države. — Tvrdke, ki želijo biti zastopane na avstrijskih tržiščih, naj blagovolijo javiti svoj natačen naslov. Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Kino.

Mestni kino Celje. Ponedeljek 13., torek 14. in sreda (praznik) 15. avgusta: »Čar cirkusa«. Veličasten filmski roman iz cirkuškega življenja v 7 dejanjih. V glavni ulogi dražestna umetnica *Marion Nixon*. Izredno lep in napet vefilm! — Četrtek 16., petek 17. in sobota 18. avgusta: »Svobodna ljubezen«. Nepopisno lep film v 7 dejanjih po glasoviti drami Arturja Schnitzlerja »Freiwild«, avtorja drame »Ljubimkanje«. V glavnih ulogah *Evelin Holt, Louis Lerch in Bruno Kastner*. V četrtek 16. in petek 17. avgusta *orkester!* — Prednaznani: *Pat & Patachon kot lovca na volkove*, »*Dr. Imhoff*« (Albert Bassermann in Lee Parry), »*Grofica Orlov*« (Svetislav Petrović), »*Moderni Babilon*« (Holt) in »*Ljubezen*« (Elizabeta Bergner).

Lepa Hercegovinka

ceni lepo perilo in skrbi, da bo dolgo trajno in se vedno bleščalo od snage. Ona radi tega rabi le

SCHICHTOVO MILO

d *Zlet v Gradec* priredijo mariborska socijalistična kulturna društva dne 18. in 19. t. m. Prireditelji so delavska godba ter slovensko in nemško socijalistično pevsko društvo. Dasi je med mariborskimi izletniki veliko Nemcev, smo venadr lahko radovedni, kao se bod eta izlet v nemški Gradec obnesel.

d *Umor beogradskega urednika Ristovića v Zagrebu.* Sodna preiskava proti morilcu Šumiću je končana in bode za dva, tri dni vložena obtožba. Soobtoženi in aretirani hrvatski omladinci so že izpuščeni iz zapore.

d *Iz železniške službe.* Prestavljaj so zvančeni: Pečnik Viktor iz Celja v Dravograd-Mežo, Milavec Anton iz Ponikve v Brežice, Klinar Valentin iz Novega mesta v Zidani most in Nagelj Franc iz Zidanega mosta v Rakek.

d *Srbijanski in slovenski trafikantje.* Te dni je stavlil, kakor poročajo ljubljanski listi, posl. Glišič na finančnega ministra vprašanje, zakaj ne poviša prodajnega odstotka trafikantov od 4 na 5%. Pri tem se je začelo obnavati tudi vprašanje, zakaj so srbijanski trafikantje oproščeni vseh davkov, dočim jih morajo prečanski trafikantje plačevati. Srbijanski finančni ministri po vojni so sicer iz-

enačili prodajni odstotek po celi državi, srbijanskim trafikantom pa so njihovo davčno ugodnost pustili.

d *Iz Št. Pavla pri Preboldu* poročajo, da je dobil celjski okrajni zastop od oblastnega odbora 10.000 Din za popravilo mostu čez Bolsko. (To je le mal delni prispevek oblastnega odbora. Popravilo bode stalo dejansko čez 100.000 Din. Op. ur.)

d *Godbeno društvo železničarjev v Celju* priredi v soboto, dne 18. t. m. ob 8. uri zvečer v hotelu »Savinja« v Laškem vrtni koncert. Vstopnina prosta. K obilni udeležbi vabi odbor.

Hmelj.

X. Poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo o stanju hmeljskih nasadov.

Zalec v Savinjski dolini, dne 11. avgusta 1928. Padavine dne 2. in 6. t. m. so hmeljske nasade nekoliko osvežile in pospešujejo prehod cvetja v kobule. Posamezno se bode najhitreje dne 16., vobče pa dne 20. t. m. pričelo z obiranjem. Nadejamo si, da bo pridelek prvovrstne kakovosti. Vreme je zorenju kobul ugodno. Posamezni nakupovalci hmelja so že javili svoj prihod v Zalec.

Društveno vodstvo.

Obleke

iz sukna Din 448, 560, 640, iz kamgarna Din 720, 840, 990, hlače iz sukna Din 96, 140, 180, iz bombaž - tkanine Din 62, 73, 90, površnik Din 640, 780, 960, fantovske perline obleke Din 62, 72, 82, vsaka nadaljna velikost Din 5 več, iz sukna Din 100, 120, 140, velikost 8 Din več, šrajerske hlače Din 42 in 64, vsaka velikost 4 Din več,

štajerski suknjič iz platna Din 60, iz sukna Din 105, kakor tudi vsakovrstno perilo izdeluje v lastnih delavnicah in prodaja samo v dobri in solidni kvaliteti industrija perila in konfekcije **R. Stermecki, Celje.** Oglejte si izložbe in ogromno zalogo. Nakup neprisljen.

Selitve

v mestu in na deželo, strokovno in najceneje potom **»pedicije**

Maks Koschier,
Celje, Prešernova ul. 3.

Prvi pogoj lepote

je čista, nežna in gladka polt, ki se dosega z uporabo

VESNA CREME

Lekarna PRAUNSPERGER, Zagreb, Starčičev trg 18.

Olga Maryškova:

ŽIVLJENJE ŽENE

Zapiski Helene Klierove.

19

Toliko, koliko je v vsem ljubezni! A jaz? Kak siromak sem poleg njega!

Nisem v stanu, da bi mu pisala. Bojim se, da se ne bi izdala. Kaj nisem že itak lagala na klopci v parku, izgovarjaoč se s srčno boleznijo, ki jo včasih trpim? Naj znova lažem? Kazati veselje, smeh, ravnodušje in radost, ko moja rana krvavi? Rana, v kateri doslej tiči morilno bodalo, ki ga jaz sama vrtim, da bi se rana ne mogla zaceliti?

Molčim doslej. Hodim po hiši kot prikazen in Vladja, zlato moje dete, hodi za menoj. Ne vprašuje, ne govori, ali s svojimi nežnimi očmi sočutno pogleduje name, kakor bi vedel, da trpim.

O dete, ti si moje vse! Edini zaklad, ki mi ga je pustila brezcutna usoda.

Pred menoj leži njegov dopis. Vsaka beseda zbudilaj z iglo. Zakaj ne odgovarjam, zakaj sem tako umolknila od tistega sestanka? Ali me je morda s čim užalil? Ali je napravil njegov pojav name odbijajoč vtis? Ali je zgubil v mojih očeh s priznanjem, da je oženjen? Ali ni več človek — ali končno mož? Zakaj sem prišla in kaj sem od njega hotela? A zakaj zdaj odhajam, ne da bi z besedo označila, s čim me je razočaral? Ni mi bil torej nič in moje besede so mu lagale?

Sedim pri mizi in Kronskega goste, drobne vrstice se mi prepletajo pred očmi.

Odpovem — ne odpovem? Kaj vem? Kaj morem?

Morem mu reči: Da, razočaral si me, kajti jaz sem predvsem žena in v tebi sem hotela moža. Hotela sem ljubezen, po kateri žejam, in hotela sem srečo, ki je nimam.

A ti si oženjen.

Mučim se, trpinčim se, kričim in blaznim, sklanjam se v kotu in plakam tiho, trgam svoje srce in plenim svojo dušo — vse je zaman; refren samo eden: oženjen, je oženjen!

O, ko bi verovala v Boga, s kako strašno kletvijo bi ga proklela!

A ko ne bi imela otroka, kako rada bi umrla!

Ne, ne odgovorim, ne smem.

Ura je tri zjutraj. Na vzhodu se malo svetlika in kmalu vstane dan. Jaz še nisem zadremala.

Hodim po sobi in znova proživljam večerajšnji popoldan.

Nisem več zdržala doma in odšla sem po kosilu v gozd, brez Vladje. Muči me nemo vprašanje v njegovih očeh, hotela sem biti sama, sama s svojo boleščjo. Izprehajala sem se po glavnem drevoredu, širokem mecesnovem drevoredu z mahovim podrastkom.

Ah, kako to dobro stori! Nikjer žive duše, samo avgustovo solnce se počasi sklanja k obzoru.

Spomnila sem se na Emila. Zdaj že vem, kako mu je bilo tedaj, in vem, da je mogoče ljubiti osebo, ki pripada drugemu. Poznam tisto tajno silo, ki vlada svet. — Vse vem.

Tudi starost bom kmalu spoznala. Bliža se z neslišnimi koraki in kmalu bo posula moje temne lase s pepelom. Nagubala bo gladko lice, sploščila bela nedra in nagnila ponosno telo.

Ali sem živela kdaj s polnim življenjem žene? Ali je bilo to tedaj v prvem času zakona ali pozneje, ko je pregovorila duša? Ali zdaj, ko vse kliče v meni, pa mora vse molčati?

Tako je torej življenje žene?

V tem sem se prestrašila. Kakor da bi bil električni tok obrnil mojo glavo — sem se obrnila in ostrmela. Za menoj je korakal Kronskey!

Prva moja misel je bila: uteci, ali takoj sem jo premagala. Bežati? Pred kom?

Trdno sem stopila k njemu in podajajoč mu roko, sem rekla, ne gledajoč mu v oči:

»Kako presenečenje!«

Ali se ne jezite, da sem prispel za vami?»

»Prišli ste mi vrniti obisk, kaj na tem?« sem se hotela pošaliti.

»Ne, zato nisem prišel in vi to dobro veste.«

»Ne vem«, sem vzkliknila, ko se nisem mogla obvladati. »nič ne vem, vem samo to, da me mučite.«

»Mučim? Jaz?« Njegovo lice je obledelo. »Helena, sestra moja nežna, jaz da te mučim? Jaz, ki bi hotel za vas žrtvovati življenje, da bi videli, kako vas spoštujem? Kako vas cenim?«

— »Sestrica, spoštujem, cenim — kako zle besede za ljubečo ženo. Kako da mož tega ne čuti?«

Molčala sem, boječ se, da bi izdala svojo tajnost, svojo veliko, sveto tajnost.

»Ko bi vedeli, kako me muči vaše molčanje, bi mi bili že davno odgovorili. Ne morem brez vas živeti, preveč sem se navadil na vaše prijateljstvo. (O, kakšen mraz povzroča ta beseda!) Ne morem in nočem. Sicer pa, če ste mi mogli pisati doslej, zakaj ne bi mogli zdaj?«

»A vaša žena?« sem zašepetala.

»Ne ve nič«, je odgovoril in lahka rdečica mu je pokrila čelo. »Sicer pa je moja žena razumna, ona ve, da umetniki potrebujejo novih pobud. Kako bi mogel drugače ustvarjati? Kaj bi bilo z mojo umetnostjo?«

Umetnost — to je njegova druga ljubezen.

Rodbina — umetnost. — Helena, kaj še hočeš tu?

Dolgo sva hodila po gozdu.

Pripovedoval mi je znova o ženi.

»Žena je en svet in vi ste drugi. Vi ste mi potrebni radi umetnosti, ona mi lajša življenje.«

Pravim si znova te besede. Sem potrebna za njegovo umetnost.

— A njemu?

Pesnik me spoštuje, a mož o meni ne ve.

Sicer se ne čudim. Pokazal mi je njeno fotografijo. Kako je to lepa blondinka! In mlada. Poročila se je v sedemnajstem letu. Njena mlajša hčerka je stara kakor Jenda, starejša ima samo dve leti več. Njen obraz žari sreče. Kako bi se z njo mogla primerjati, jaz, s svojim žalostnim obrazom? Kaj si mislila Helena, o čem si sanjala?

Je dan in v zrcalu vidim zdaj svoje velike oči.

A on? Kaj dela on? Kaj se to javlja pred mojim duševnim pogledom?

Moj Bog, zadrži, zadrži! Stori, da ne mislim, da ju vidim skupaj v objektivu, da ne opazim njunih poljubov, da ne čutim njunih dihjavajev!

Zblaznim, gotovo zblaznim. Moji možgani se sušijo in srce mi stoji.

O, boleš ljubosumnosti! Kam naj pred njo utečem?

Sem do smrti žalostna.

Hodiva z Vladjo po vrtu in jemljeva slovo od vsega.

Zakaj sem se peljala? Kaj ne vem, da nesreča name preži?

Najprej smrt Jendova — pa moja ljubezen.

Zakaj je le umrla?

V Litomeřicah.

Ne, ni umrla. Čutim jo doslej. Tudi tu, kamor je bil moj mož premeščen. Čutim, kako žge pod plastjo pepela, s katerim sem jo prikrla, vem, da bi razbuktela v požar.

Ali ne razbukti. — Razum io je udušil. Kaj preostaja drugega?

Učim se z otrokom, hodim z njim po mestu in pišem pesmi. Jaz pišem pesmi! Sicer zakaj ne?

»Aus meinen grossen Schmerzen mach' ich die kleinen Lieder«, pravim s Heinejem.

Čimprej odidem v svet.

Oberländer je prispel za menoj. Prišel je pogledat moj novi dom. Ali vem, da je to samo izgovor. On dobro slutiti, da se z menoj nekaj godi, a je preveč delikaten, da bi vprašal. Čitala sem mu neizgovorjeno vprašanje v očeh, ali poguma nisem imela, da bi mu bila rekla resnico. Ne, sedaj še ne. — Čim bom mogla reči kakor tedaj: »To me že več ne boli!«

Obljubila sem, da mu pošljem pesmi, čim bodo pripravljene za tisk.

Moje pesmi — deca moje velike ljubezni.

Vladja, moj zlati Vladja! Kaka sva si midva tovariša! Ni našel tu v šoli prijateljev, je sam med otroki, preveč grobimi; on s svojo nežno dušo. Čitam mu zvečer pravljice in njegove modre oči pozorno gledajo name. Pogradi mi včasih roko, ali mi poljubi konce prstov — kako je to svojevrstno dete!

Eno je gotovo. Nikdar bi mi Jenda ne bil to, kar mi je Vladja. Kako se mnenja menjajo! Bila je doba, ko sem bila prepričana, da ga ne bom imela rada.

A danes. Kako bi brez njega bila sama — strašno sama!

Imam novo afero z možem. Doslej se ni brigal za moje versko prepričanje. Zdaj, na sedežu vplivnega škofa zahteva, da bi hodila v cerkev. Tudi k spovedi bi baje lahko šla.

Nikoli!

Kronskey me je poiskal.

Moje pesmi, ki so že izšle, so ga spravile v grozo. Ni jih pričakoval radi njegova hladnega intelekta in z nekako ljubosumnostjo trdovratno preiskuje, kaj me je za nje inspiriralo, odkod se je vzela ta žgoča ljubezen.

Ti neumnež! Odkod?

Tudi Oberländer je spoznal, kaj se je z menoj zgodilo.

»Vi ljubite«, je napisal. »Dovolite staremu prijatelju, da bi vprašal: Ali ste ljubljeni?«

Ne, nisem, moj mili drug, sem pa zelo spoštovana in čiščena.

Da je to slaba nagrada? Kdo zahteva nagrado? Hotela sem življenje žene. Poznam ga zdaj.

Da samo z ene strani?

Ali kaj na tem? Tudi trpljenje je življenje, tudi boleš in udarci.

Samo mir ni življenje in jaz ga nimam.

Zdi se mi, da je prišla odločilna doba v mojem življenju.

Mož je zelo razdražen vsled mojih pesmi, o katerih trdi, da so nemoralne in da mu škodujejo v daljši karijeri. Pogoji so ti-le: neham naj pisati, hodim naj v cerkev in občujem naj z gospem uradniške kaste kot edino pripravno družbo zame. Hoditi ne smem v literarno društvo, ne smem imeti v njem predavanj, ne smem pismeno biti v stiku z možmi in paziti moram na dom ter Vladjo.

Moj mili Bog, kaj vse sme mož zahtevati! Zakaj tudi ne: Kaj smem jesti in v kateri smeri lahko hodim na izprehod?

Zatajiti svoje prepričanje, zatajiti svoje življenje! Dobrovoljno iz njega izstriči, kar je v njem vrednega, kar je njega kras, poezija?

Ne, ne! Pa rajši razporoko.

Mož obljublja in prosi. Počakati samo še leto — dve leti. Da postane višji svetnik. Bodi! Čakam že dolgo, počakam še.

Včeraj me je obiskal Hubka, urednik »Napredka«. Pregovarjal me je, da bi svojih započelih del ne izdajala v »Strujah«, da bi jih dala njemu.

Protivi se mi vsled svoje domišljivosti, vsled svojih iskanih fraz. Proti koncu je že postajal drzen, namigaval je odkrito, da ne bi bil nepripravljen, me ljubiti. Hvala za tako ljubezen. Ako si to še enkrat dovoli, ga vržem enostavno ven.

Ko sem to mesec pozneje pripovedovala Kronskeymu, je besnel in grozil, da Hubko nabije.

Zmejala sem se mu, kar ga je še bolj razdražilo.

»Kako ste čudni! Z možmi kot je on, sploh ne smete govoriti.«

Zakaj?

»Zato, ker gre za vaš dober glas.«

»Kak filister!« sem se znova smejala.

»Ne, nisem filister, ali ne prenesel bi, da bi si ob vas kdo obrisal noge, ste najlepša žena, ki jo poznam, in —«

Nise mdalje poslušala. V glavo mi je prešla misel: Najlepša? Lepša ko njegova žena? Ali me res višje ceni? Nisem si upala vprašati na glas.

Nekaj časa mi ni dobro. Imam zvečer vročino in na desni strani me v trebušni votlini boli. Zdaj ne bi hotela biti bolna. Dela imam čez glavo in tu je Vladja, moj blede, vitki dečko. Kaj bi počel?

Pokličem zdravnika.

Vnetje slepega črevesa. Še danes se odpeljem v Prago k operaciji. Ako se ne vrnem od nje, kaj bo z mojimi zapiski? Naj jih pošljem Oberländerju? Izdati mu svojo skrivnost? Ali jih vreči v ogenj? Kaj je izključeno, da se vrnem?

Vladja hoče na vsak način z menoj. Od jutra, ko je slišal zdravnikovo sodbo, ni vzel ničesar v usta. Stoji v salonu pri oknu in s svilenim zagrinjalom potlačuje svoje tožbe in vzdih.

Moje zlato dete! Ti name ne pozabiš, tega sem si gotova. Ako poginem pod operacijskim nožem in pride kdaj ta knjiga v tvoje roke, znaj, da sem samo s teboj živela in da si mi ti napravilo življenje znošljivo.

Bog, Bog, ako si tam gori, stori, da se vrnem — saj še nočem umreti.

Trije meseci so pretekli.

Včeraj sem se vrnila domov.

Slučaj je bil težek. Dvakrat je nastala recidiva. Zdaj sem iz nevarnosti, ali moram se čuvati.

Z ničemer se ne smem razburjati! Ali čim se spomnim na svojo bolezen, mi srce silneje bije in grlo se mi oži.

Ali je bil on temu vzrok? Ali bi bilo k temu prišlo tudi brez njega? Brez njegovih obiskov v sanatoriju?

Bala sem se jih. Dolgo nisem hotela dati k njim dovoljenja. To mi je bilo tudi neprijetno, kajti sem nečimarna in vedela sem, da slabo izgledam. Mučilo me je, da naj me vidi na postelji, on, ki me ni nikdar videl drugače ko okusno opravljeno.

Ali postrežnica, ta dobra gospa Fanny, je tako zgovorno slikala izmučeni njegov obraz, obup v njegovih očeh, tako vztrajno je zavračala moje ugovore, da mi ni preostalo drugega ko dovoliti.

Sama me je počesala, sama oblekla, mi podložila pod glavo zlikan podglavnik, pa z blaženim nasmehom na ustnicah privedla k meni Kronskega.

Hotela sem ga vprašati, kako se mu godi, ali preden sem mogla spregovoriti, se je vrgel poleg moje postelje na tla in mi kot blazen stiskal roko. Stiskal in poljubljal, jo gladil in se kot nerazumno dete zdaj smejal in zopet zobe stiskal, sramujoč se za svoje solze.

»Helena«, je šepetal, »kaj bi brez vas počel?«

»Imate vendar ženo, imate tudi otroke.«

»Kaj so mi brez vas? Samo z vami je moje življenje polno? Z vami živim jaz in z menoj tudi oni.«

A kakor da bi znova vstal strah moje smrti pred njim, je vzkliknil strastno:

»Ni zame življenja brez vas. Prisegam vam, da bi vaš poslednji dan bil tudi moj.«

»Molčite«, sem mu položila roko na usta, »kaj smete tako govoriti? Ali nimate dolžnosti napram ženi, napram otrokom?«

Dolgo je trajalo, preden se je pomiril, in ni odšel prej, dokler mu nisem dovolila, da sme drugi dan zopet priti.

A prišel je zopet in zopet prihajal. Dan za dnem, tri dolge mesece. Tudi tiste dni, ko je bila pri meni mati z Vladjo, samo tedaj ga ni bilo, ko se je pri meni nahajal mož.

Nesil mi je cvetlice, čital mi je iz knjig, ali najrajši je pripovedoval.

Poznam njegovo detinstvo, vem vse iz njegove mladosti.

In poznam njegovo zakonsko življenje. — Ne, nisem več ljubosumna. Poleg njegove žene so tudi druge šle ob njegovem življenju in jaz že ne mislim, da je ona doslej njegova ljubezen. Ostala je samo hvaležnost do nje in spoštovanje napram materi otrok.

Ničesar mi ni zatajil, znam vsak njegov padec, vsako vznemirjenje čutnosti, vsako najmanjše razvnetje občutkov. — Samo tega mu ne verujem, da je njegova žena srečna. Ako ga ljubi, ni zanjo sreče, kakor je ni zame.

Kaj sem mu? Vem, da ne more biti brez mene danes, jutri. — A za leto, za dve leti? Kaj ve to sam? Ali je to njegova krivda, da je njegova duša spremenljiva kakor morska gladina?

Da je ne mika danes, kar jo je privlačilo včeraj? Kdo mu sme biti sodnik? Dnevi so bili prekrasni, večeri še krasnejši.

Pa je prišel poslednji večer. Hotela sem iti v mesto, ali Kronska me ni pustila. In ko se je bližala deveta ura, ko je v sanatoriju treba iti spat, je postal nemiren in jaz sem videla, da ga nekaj teži, česar se boji izreči.

Vstala sem in pristopila k njemu. da bi mu za slovo dala rožo, ki sem jo zanj zjutraj kupila.

V tej sekundi me je potegnil k sebi v naročje in obrnivši mi nazaj glavo, ki se ni mogla braniti, pa me je strastno poljubljal.

»Pusti«, sem zašepetala, izgubivši razsodnost.

»Helena, sladka moja ljubica, moja edina ljubezen —«, besede so se mu liki narasla reka strastno sipale preko ustnic.

Ivan Burdian:

Prve avtomatične prodajalne naprave.

Ko sem hodil neke nedelje popoldne po mestu, sem opazil na prometni ulici kopicco otrok, ki se je kregala pred avtomatom za čokolado, da taisti ne funkcionira. Neki deček je namreč spustil v avtomatovo razpoko dinar, a ni dobil iz priprave predpisane komada sladčice. Deček je potegnil bat, tresel avtomat, a zaman. Vsled tega huda nevolja med pobalini. — V zadnjem času smo čitali v naših listih o nastavljenih avtomatih in o načinu, kako se navaja otroke k tej nesmiselni uporabi, opravičene pritožbe. Posebno otroci so se posluževali te naprave s tako vnemo, da so nastale glede denarja razne neprilike. Vsled tega so tako starši, kakor tudi vzgojitelji resno svarili trgovce, da ta naprava zapeljuje in pohujšuje otroke. — Od druge strani pa so se pritoževali mariborski trgovci, kako prefriganost postopa mladina pri spuščanju denarja v avtomat, ter tako povzroča zgubo. Zamenjavala je namreč dinarje za italijanski 10 cent. drobiž, ki je po velikosti prilično enak dinarju, in tako oškodovala trgovce. — Tedaj, ker imamo v novejšem času opravka s temi avtomatičnimi napravami, se mi zdi primerno povedati nekaj o njih nastanku. — Novodobne avtomatične prodajalne naprave, ki so se v teku zadnjih deset let razširile v tako velikem številu po vsem omikanem svetu, je prvotno izdelal Anglež P. Everitt. — Ker pa je bil upotrebljen mehanizem zaščiten po angleškem patentu, se še vedno misli, da je ta bistroumna naprava iznajdba novejšega časa in da jo je šteti kakor: dvokolo, gramofon, kinematograf in dr. k številu novodobnih dognanstev na polju tehnične vede. Ta domneva pa je povsem zmotna, ker so bile slične naprave v uporabi že v starem veku. — Prvotni iznajditelji sličnih naprav so bili egiptovski duhovniki, ki so znali, kakor poroča imeniten učenjak prirodnih ved Heron iz Aleksandrije, izkoristiti praznoverje tedanjega ljudstva in postavljali pred templjem boginje Isis čudotvorne žare, v katere so spuščali ljudje denar v razne pobožne namene. Najstarejši prodajalni avtomat, o katerem poroča Heron, je bil zelo pomemben tako zaradi svoje mehanične ureditve, kakor tudi iz ozirov velikopoteznih trgovskih vidikov, po katerih je bil izumljen. Njegova uredba, kot taka, je bila sicer zelo preprostega izdelka. Vendar pa je moral biti mož, ki si je prvič izmislil, oddajati blago na ta način, da se spusti v avtomat denar, in to za tako blago, katero ni povzročalo duhovnikom nikakih stroškov, vsekakor trgovski mož odlične velikopoteznosti. — S časom je postala ta uporaba avtomata nekako prisiljena. Tako so duhovniki z vnemo priporočali tedanjim vernikom, če so hoteli, da bodo uslišane njih molitve, da si štejejo v dolžnost, da stopijo v Isisin tempelj in se poškropijo s sveto vodo. — Dobivala pa se je ta voda, ki jo je, kakor so govorili, oddajala sama boginja, le, če je vernik žrtvoval v ta namen 5 drahem, katere je moral vreči v špranjo, pod katero je bila pritrjena neka cev, od koje je nato prišlo nekaj dragocenih kapljic svete

vode. — Te priprave so bile stoletja vir bogatih dohodkov egiptovskim duhovnikom, posebno če še pomislimo, da so bile izdane v ta namen tudi zelo stroge odredbe, ki so strogo zabranjevale na katerikoli način preiskovati te naprave, a prestopke so pa kaznovali celo s smrtno kaznijo. — V Heronovih delih pa je popisana mehanična konstrukcija tega najstarejšega prodajalnega avtomata zelo pregledno. V žaro spuščeni novček je padel prav tako, kakor pri današnjih novodobnih avtomatih, skozi vodilno cev na neko v ravnotežju premikajoče se batno rame. Vsled padca novca se je zaklopni-ca posode, napolnjene z vodo, ki je bila pritrjena na dnu naprave, za kratek čas odprla in spustila skozi odvaljalno cev nekaj kapljic te vode. — Priznati pa moramo, da se glede preprostosti in cenenosti priprave, posebno pa, kar se tiče trgovskih uspehov, ta čudotvorna priprava nikakor ne more primerjati z nejedno novodobno tako pripravo. — Iz Egipta so pozneje prihajale te prodajalne avtomatične naprave tudi med stare kulturne evropske države. Tu so jih večinoma uporabljali kot avtomate za oddajo osvežujočih pijač, vsled česar so se le nebitveno ločile od današnjih. — V starem Rimu so na pr. uporabljali take avtomate za oddajo vina. Taki avtomati so bili postavljeni na prometnih križiščih in kdor je bil potreben vinskega okrepečila, je spustil v avtomat predpisani novček in določena mera tekočine se mu je vtila v kozarec, katerega je stari Rimljan nosil vedno s seboj. — V poznejših časih so nastali avtomati za kavo, likerje itd. Dandanes pa uporabljamo izboljšane avtomate različnih vrst in v različne namene, da, celo v dobrodelne. — Iznajdba prodajalnih avtomatov je torej prastarega izvora, in gre njeno prvenstvo najbrže nekemu egiptovskemu mehaniku.

Pohišstvo

(spalnica), rabljeno, se poceni proda. Istotam se proda tudi moško kolo. Gaberje 109/1, hiša Petschuh. 3 1

Lepo stanovanje

obstoječe iz 4 sob, kuhinje in vsemi pritliklinami, v novi zgradbi, se odda v najem. Vprašati pri L. Selišek, krojač, Celje, Vodnikova ul. 2-2

Premog iz vseh rudnikov in najboljših vrst dobavlja in dostavlja najcenejše

Franjo Jošt, Celje, Aleksandrova ul. 4

Lepa prazna soba

s posebnim vhom, se odda. Naslov v upravi.

Tekača

pridnega in zanesljivega, sprejmemo s 1. septembrom t. l. Ponudbe na upravo lista pod šifro »Tekrač«.

Učenec

iz dobre hiše in samo z dobrimi spričevali se takoj sprejme v veletrgovini R. STERMECKI, CELJE. 1-3s

Prva južnoštajerska vinarska zadruga v Celju

Cankarjeva ul. št. 11

priporoča svoja izvrstna namizna ter odbrana sortimentna VINA vseh vrst v sodih in steklenicah po zmernih cenah. Vzorci na razpolago!

Gramofoni in plošče

iz tovarne Edison Bell-Penkala Ltd. kakor tudi plošče »His Master's Voice« in »Columbia« katere vodi imenovana tovarna na zalogi, se dobijo proti gotovini in po zelo ugodnih obrokkih pri

Goričar & Leskovšek, Celje

knjigarna in veletrgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi predmeti.

Radioaparati zastonj.

Nemška razpošiljalna tvrdka oddaja v **reklamne svrhe** in zaradi **priporočila** v **Jugoslavijo** večjo množino svojih **prvovrstnih radio sprejemnih aparatov** od **štirisvetilčnega aparata** interesentom v njih lastnino.

S tem niso spojene **nikake obveznosti**. Malenkostne stroške (pošiljatev, pakovanje itd., itd.) mora plačati prejemnik.

Interesenti naj vpošljejo na **dopisnici** natančen in razločno napisan naslov tvrdki

Radioversand **E. Gräß & C. Rottloff**, Abtlg. X, BERLIN N 4, Gartenstr. 100.

Delaj, nabiraj in hrani, varčevati se ne brani!

Popolnoma varno naložite denarne prihranke pri stavbeni in kreditni zadrugi z omeji. zavezo v Gaberju pri Celju

Varčuj v mladosti, da stradal ne boš v starosti!

LASTNI DOM

Obrestuje hranilne vloge po 6 1/2 %

Večje stalne vloge po dogovoru najugodnejše. Jamstvo za vloge uad 2,000.000 Din.

Marljivost, treznost in varčnost so predpogoj pravnosti!

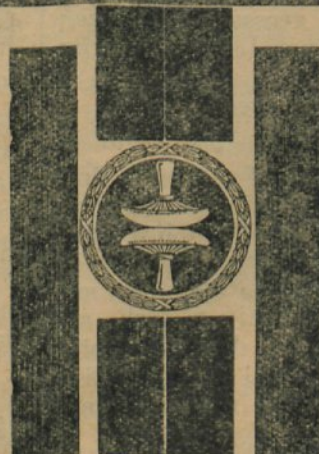
Pri naložbi zneska do 50 Din se dobi nabiralnik na dom.

iz malega raste veliko!

Pisarna v Celju Prešernova ulica 6.

Moderne tiskovine

vseh vrst: knjige, lepake, letake, pisemske glave, kuverte, vabila i. dr. Vam nudi v okusni izvedbi in po zmernih ceni

Zvezna tiskarna v Celju